Stichting Commissie Oost-Europa Nijkerk

Reisverslag 2010

Het is donderdagmorgen 16 september. De vliegreis met Wiszair vanaf Eindhoven naar Budapest verloopt goed. Helaas gaat het huren van de huurauto, wat we netjes van tevoren via internet geregeld hadden, iets minder voorspoedig. Men laat ons niet langer dan 2 uur wachten, voordat we om 16.30 uur (Roemeense tijd 17.30 uur) in de auto richting Cluj kunnen vertrekken. Na een lange autorit en wat telefoonverkeer met Agota Adi , die ons reeds rond 22.00 uur verwachtte, komen we om 1.00 uur ‟s nachts aan in het Diakoniahuis. Na een nacht slapen in een heerlijk bed komt Agota ons ‟s morgens om 8.30 uur halen. Ze geeft ons op verzoek een stoomcursus Hongaars. Ze begint met: Hoi = Szia.

Stichting Diakonia in Cluj

Vervolgens begeleidt zij ons kris kras door Cluj naar het Diakonia kantoor, waar we een ontmoeting met dr. Arthur Sárosi (directeur St. Diaconia) en Kovacs Istvan (lid van landelijk Diaconia bestuur) hebben. In het kantoor is ook het kantoor van de Thuiszorg en Palliatieve zorg. Men geeft ons duidelijkheid wat er met het geld voor het project Thuiszorg gedaan is. Naast het kantoor staat een verpleeghuis met 18 plaatsen voor ouderen met Alzheimer en andere ouderdomsziekten. De oudjes zitten gezellig buiten koffie te drinken in de zon.

Medias

Om 12.00 uur vertrekken we naar Medias waar we om 15.00 uur aankomen bij dominee Zoltan & Elly Szekely. Daar gaan we eerst aan een heerlijke warme maaltijd. Zoltan vertelde ons over zijn kerkelijke gemeente en de stad Medias (60.000 inwoners). Bij de kerk staat een groot gebouw voor gemeentewerk, wat deels opgeknapt en deels in zeer oude staat is. Men vraagt ons te helpen bij de afbouw. De invloed van de economische crisis is goed merkbaar in Medias. De dominee krijgt soms telefoontjes van mensen die vertellen dat ze honger en niets te eten hebben. Daarom is men in de gemeente een voedselproject voor de allerarmsten begonnen. De rijkere mensen nemen een voedselproject mee naar de kerk ter waarde van € 5,-. Vervolgens deelt men dit uit aan de mensen die dit hard nodig hebben. Om 16.30 uur vertrekken we en komen we om 20.00 uur aan in Arcus. We hebben 3 stevig doorrijdende bestuurders…..als we zelf niet bestuurder zijn houden we ons hart vast! Onderweg is er steeds van alles te zien; zigeuners met paard en wagen, iemand die zijn koe aan een touw uitlaat, mensen die uien rooien, ouderen die op een bankje voor hun huisje zitten, gevaarlijk inhalende (vracht)auto‟s, mega grote fabrieken die niet meer lijken te functioneren, maar er gewoon blijven staan etc. etc.

Arcus

In Arcus ontmoeten we Peter en Enikö Makkai. We worden zeer hartelijk ontvangen. Na de koffie wil Jaap meteen „aanvallen‟ en starten met de projectgesprekken . Dan vertelt Peter dat er nog een warme maaltijd staat te wachten bij Magda in ons pension. Na de maaltijd (Hongaarse zuurkool met rijst ingepakt in zuurkoolbladen met worstjes en brood) beginnen we met de projectgesprekken …… tot 23.30 uur.

Sf.Georghe

De volgende ochtend na het ontbijt vertrekken we naar Sf. Georghe, waar Peter ons het Iriszhuis laat zien. Sinds 1,5 jaar komen daar iedere werkdag 21 mensen met een beperking voor dagbesteding / sociaal werk. Er zijn heel verschillende activiteiten: het uit elkaar halen van mislukte technische apparaatjes, schorten, tassen en dekbedhoezen naaien, kaarsen maken, het schoonmaken van het gebouw, koken etc. etc. De kaarsen worden verkocht. Ook wij bestellen er 120 bij Peter voor de kerstmarkt in Nijkerk om zo dit project te ondersteunen. Ook zien we hoe professioneel de kleding wordt gesorteerd en keurig netjes soort bij soort ingepakt en gewogen. De kleding wordt gekocht door eigenaren van ca. 40 tweedehands kledingwinkels die Sf. Georghe rijk is. Ook komen we hier één behandeltafel van „Heideheuvel‟ uit Hilversum tegen; deze wordt door de fysiotherapeut gebruikt. Een andere staat in het „bejaardenhuis‟,zegt Peter.

Cernatul de Sus

Via een toeristische route rijden we op zatermiddag rond 15.00 uur het dorpje Cernatal de Sus binnen op weg naar Ilona en Lazlo Zsocs. We worden hartelijk ontvangen en eten eerst een heerlijke Hongaarse warme maaltijd met biologische aardappels! Na het eten rijden we naar het kinderhuis waar 24 weeskinderen wonen van 3 tot ca. 20 jaar. Daar worden we zeer enthousiast begroet door de kinderen. Ze laten ons de verschillende speeltoestellen zien, die door COEN gefinancierd zijn. Ook is er ook een houten, overdekte picknicktafel voor de jongeren geplaatst. De speeltoestellen zien er – volgens Martin, de deskundige op dit gebied - allemaal zeer degelijk uit, goed geplaatst en de kinderen zijn er echt heel erg blij mee. Ze overhandigen mooie tekeningen, foto‟s en slingers om ons te versieren . Onze conclusie is dat het geld van COEN hier heel goed is besteed.

Jaap en Martin moeten van de kinderen natuurlijk even de wip wap uitproberen! Het kinderhuis ziet er ook van binnen zeer netjes en opgeruimd uit. Na het kinderhuis laten Ilona en Lazlo ons het gemeenschapshuis zien. Het huis wordt inmiddels zeer multifunctioneel gebruikt zoals van te voren was bedacht. Lazslo en Ilona krijgen soms bezoek van burgemeesters uit de regio, die naar het project komen kijken. Ook worden er soms conferenties gehouden. Het is goed om te zien dat het huis zo intensief wordt gebruikt voor veel verschillende activiteiten voor alle inwoners van het dorp en daarbuiten. Ilona en Lazlo geven ons een sightseeing Cernatal de Sus. Hoe dieper het dorp in, hoe slechter de huizen zijn. Van de 1200 mensen die in het dorp wonen zijn er 20 die betaalde arbeid verrichten in de confectiefabriek in Tirgu Secqiuesc.

De rest van de mensen probeert in eigen levensonderhoud te voorzien met een koe, wat varkens, kippen en het verbouwen van aardappels en groenten. De natuur is hier overigens erg mooi. Plotseling zien we ineens een grote kudde koeien achter elkaar de bossen uit komen. We verwachten ook de koeienhoeder, maar die zien we niet. Nee, zegt Ilona, deze koeien gaan op eigen gelegenheid naar huis; over enkele ogenblikken worden ze gemolken. En jawel,…….. een voor een verlaten ze de kudde en lopen het erf op van hun baas. Zo“gedisciplineerd” zijn de koeien van Blokhuis niet, denk ik.

Terug in Arcus

Op zondagochtend gaan we in Arcus naar de kerk. Het is een speciale dag. Peter heeft de mensen met een beperking, hun ouders en begeleiders van het Iriszhuis uitgenodigd in de kerkdienst aanwezig te zijn. De meeste mensen komen uit Sf. Gheorghe. De preek gaat over de bruiloft te Kana, waar Jezus water in wijn verandert. Als Jezus in je leven komt, word je veranderd. De melodieën van de psalmen en gezangen klinken ons bekend in de oren; we

hebben ons best gedaan om mee te zingen. Peter Makkai leest de zegengroet van ds. Van Daalen en ds. Rietkerk voor in de kerk, waarvoor hij ons hartelijk bedankt.

Valea Chrisului

Na de dienst wordt voor ons een speciale maaltijd bereid door een blinde kok. Hij doet dat in een grote koperen pan, op open vuur buiten in het veld. Ca. 30 mensen (met een beperking hun ouders en begeleiders van het Iriszhuis) kunnen na ca. 1,5 uur genieten van een heerlijke goulash. Deze festiviteit vindt plaats op een terrein nabij Valea Chrisului, waar Diakonia (Peter) sinds twee weken eigenaar is van de grond. Hier wil hij het logeerhuis voor gehandicapten realiseren. Op het terrein staan een klein „vakantiehuis" en een hele grote lange schuur waarin groenten worden verbouwd. Voorheen was dit een geitenschuur. Het terrein is ruim een hectare en ligt erg mooi in de natuur. Peter verwacht dat de bouw van het eerste logeerhuis in april 2011 kan starten.

De komende winter kan hij de bouw voorbereiden. Om 17.00 uur gaan we weer terug naar Arcus. Achter het huis zijn enkele zigeuners voor Peter aan het werk. Martin en Aline wagen het om een ritje met de zigeuners op de paardenkar te doen. De zigeuners zullen weleens laten zien dat het paard net zo snel kan lopen als een auto rijdt …… Het zweet staat bij terugkomst lichtelijk op hun voorhoofd, omdat men het paard hard galopperend door het dorp had laten stuiteren. Aline begrijpt nu waarom ik niet meeging op de open kar.

Mera

Maandagochtend rijden we nog even langs het Iriszhuis, waar nu de mensen met een beperking aan het werk zijn. Na een aantal mooie fotoshots te hebben gemaakt voor de PR in Nijkerk rijden we een lange rit naar Cluj Napoca. In Cluj ontmoeten we Agota Adi van Diakonia weer. Zij gaat met ons mee naar Mera om te kijken naar een plaats waar de Nijkerkse werkvakantie mogelijk gehouden kan worden. Vrijblijvend uiteraard. In het dorp staat een huis van Diakonia waar 13 oudere mensen wonen en waar kinderprojecten met Roma kinderen worden gehouden. Per 1 oktober is er plaats voor nog 25 kinderen die momenteel door deskundige medewerkers worden geselecteerd, omdat er een twee jarige EU-subsidie voor Roma kinderen is toegezegd. Alleen de allerarmsten met de minste kansen mogen met het programma mee doen.

In de woonruimte van de ouderen wordt ook het kinderwerk uitgevoerd voor 25 kinderen. Dit project wordt voor 5 jaar ondersteund door Dorkas. Als daar nog eens 25 kinderen bij komen is de ruimte te klein en wordt het te druk voor de oude mensen. Achter het huis staat een schuur waar dieren in gehouden zijn. Deze schuur moet geschikt gemaakt worden voor kinderverblijf. Men is gestart met een nieuwe betonnen vloer en het huis wind en waterdicht te maken. Afgelopen zomer hebben een aantal Duitsers geholpen met renoveren en € 2000,- meegebracht. Het geld is nu op, dus men is gestopt met renoveren.

De jongeren zouden volgend jaar zomer kunnen helpen met het renoveren van het huis, het opruimen van het terrein en het bouwen van een muur / afrastering. Ook zouden een paar jongeren eventueel kunnen helpen bij kinderwerk. Er kunnen 13 mensen bij de dominee slapen. Extra slaapplaatsen kunnen elders zeker geregeld worden. Voor de maaltijden kan worden gezorgd door de kok van hetzorgcentrum. Het lijkt er op dat hier nuttig werk gedaan kan worden; een prachtig werkvakantieproject!

Marta en Geza Pap

Teruggekomen in Cluj gaan we even bij Marta Pap langs om de groeten van Jan, Evert en Leida te doen. We worden zoals altijd zeer hartelijk door haar ontvangen. We lopen nog even door het bejaardenhuis. Er wonen 7 mensen, waaronder de schoonmoeder van Marta. We hebben een uurtje bijgepraat met Marta o.a. over de projecten die we hebben bezocht. Ze heeft al mailcontact gehad met ds. Szekely uit Medias over ons bezoek. ‟s Avonds gaan we terug naar het Diakonessen huis. We bezoeken we nog even de binnenstad van Cluj en gelukkig voor Jaap is de prachtige Russisch Orthodoxe kerk open. De kerk is in Neo Byzantijnse stijl gebouwd. Door deze bouwstijl lijkt de kerk heel oud, echter dateert van 1923. Eigenlijk „wachten‟ we in Cluj omdat we morgenmiddag pas, om 14.00 uur bij Szabo Zsolt in Rosiori terecht kunnen.

Rosiori

Dinsdagochtend rijden we richting Rosiori. Daar men de weg compleet aan het renoveren is,zijn diverse plaatsnaambordjes verwijderd. Uiteindelijk blijkt dat we Rosiori ca. 10 km voorbij gereden zijn. Door diverse keren navraag te doen, komen we op de plek van bestemming. Het is 14.00 uur. Ella en Zsolt zijn heel blij om ons te ontmoeten. Ildikö en Marika doen getrouw hun werk in de thuiszorg, het project dat wij vijf jaar lang gefinancierd hebben. De bouw van een bejaardenhuis bedoeld voor 20 – 40 oudere mensen wat door de burgemeester (Primario) aan het dorp is toegezegd is uitgesteld tot in ieder geval 2012. Ella vertelt ons dat de invloed van de economische crisis goed merkbaar is voor alle Roemenen: iedereen heeft 25% salaris moeten inleveren. Levensmiddelen in de supermarkt zijn 25% duurder geworden. Al met al is de koopkracht dus 50% achteruit gegaan! Ella‟s informatie is al verschillende keren op de verschillende adressen waar we geweest zijn benoemd als groot probleem.

Boedapest

Om ca. 16.00 uur vertrekken we richting Boedapest. Om 21.00 uur komen we in het centrum. We maken een stadswandeling langs de Donau en prachtige bezienswaardige gebouwen. Rond 24.00 uur gaan we op zoek naar een restaurantje. De nacht duurt lang; wachten in een restaurantje, auto inleveren, terug met de taxi naar het vliegveld, inchecken, wachten tot we aan boord kunnen gaan. Het is ondertussen 6.00 uur. We hebben een mooie reis gehad met elkaar; een heerlijk najaarszonnetje, goede open gesprekken tijdens de bezoeken,maar ook onderling. Bewaard door onze goede God, komen we weer een stuk wijzer thuis!

Jaap Bakker, secr. COEN